

LUKUKOKEMUKSIA, VIESTINTÄTAITOJA JA SANASTON HALLINTAA S2-OPPIJALLE

Petra Korhonen ja Doris Kunzelmann *Suomea jokaiseen päivään. Sanastoharjoituksia suomea toisena tai vieraana kielenä opiskeleville.* Helsinki: Finn Lectura 2005. 120 s. ISBN 951-792-183-7.

Päivi Rinne ja Tiia Tempakka *Opettajan ideareppu. Kommunikatiivisia harjoituksia suomen tunneille.* Helsinki: Finn Lectura 2005. 144 s. ISBN 951-792-193-4.

Heikki Kangasniemi *Suomen kielen tekstinymmärtämisharjoituksia.* Helsinki: Tammi 2006. 104 s. ISBN: 951-26-5283-8.

Suomi toisena ja vieraana kielenä -opettajan (S2-opettajan) haasteena on usein kielitaidon eri osa-alueiden integroiminen opetuksessa. Etenkin alkeiskursseilla suomen kielelle tyypillisten rakenteiden oivaltamiseen ja oppimiseen täytyy käyttää runsaasti aikaa, jotta opiskelijalle syntyisi riittävä pohja suomen opiskelun jatkamiseen, ja toisaalta taas raskas rakenteiden opettelu nielaisee helposti leijonanosan opiskelijoiden kapasiteetista.

Useat 2000-luvulla julkaistut S2-oppimateriaalit keskittyvät jonkin tietyn kielitaidon osa-alueen harjoitteluun. Tällä tiellä jatkavat Petra Korhosen ja Doris Kunzelmannin *Suomea jokaiseen päivään* -sanastoharjoituskirja ja Heikki Kangasniemen *Suomen kielen tekstinymmärtämisharjoituksia*. Sanaston asemaa on uusissa oppikirjoissa tietoisesti nostettu aiempaa enemmän esille, mutta silti sanastoon keskittyvälle kirjalle on monenlaista käyttöä S2-oppitunneilla. Kielitaidon osa-alueista luetun ymmärtäminen tuottaa useille S2-oppijoille enemmän vaikeuksia kuin esimerkiksi puhuminen, ja tähän haasteeseen tarjoaa kaivattua materiaalia Heikki Kangasniemen kirjoittama tekstikokoelma. Päivi Rinteen ja Tiia Tempakan *Opettajan ideareppu* -harjoituskirja on tarkoitettu kommunikatiiviseen oppimisympäristöön, ja siten kirjassa korostuu suullinen kielitaito.

Tarkastelemme oppikirjoja opettajan näkökulmasta. Yrityksenämme on selvittää, mitä eväitä kirjat tarjoavat kielen eri osa-alueiden harjoitteluun ja taitojen nivomiseen niin toisiinsa kuin osaksi kielenoppimisprosessia. Pohdimme myös, millaista materiaalia kirjat tarjoavat erilaisille ja -tasoisille kielenoppijoille.

JOKAPÄIVÄISEN SANASTON KARTUTTAMISHARJOITUKSIA

Suomea jokaiseen päivään -kirja rakentuu pääosin sanojen käyttökontekstin mukaisista aihepiirikokonaisuuksista, joita ovat esimerkiksi asuminen ja ruuanlaitto, opiskelu ja työelämä sekä luonto. Näin kirjalla on selkeä ja kielenkäytön kannalta mielekäs rakenne. Sanojen opiskelu niiden aihepiirin kontekstissa tukee käsitystä sanojen järjestymisestä muistiin semanttisina perheinä (esim. Aalto 1994: 98), ja lisäksi se on tehokas tapa kasvattaa sanavarastoa eli hankkia uusia sanoja reseptiiviseen muistiin. Aihepiirit ovat käytännönläheisiä, mutta niiden maailma on suomalaisten hyvin toimeen tulevien koulutettujen aikuisten tai opiskelijoiden, mikä saattaa rajoittaa kirjan käytettävyyttä muun muassa maahanmuuttajakoulutuksessa. Esimerkiksi opiskelusanastoa esittelevästä tehtävästä puuttuvat sanat *koulu* ja *luokka*, kun sen sijaan *semi-*

naarihuone ja kirjatentti mainitaan (s. 59), ja vapaa-aikaa vietetään shoppailemassa tai kesämökillä (s. 85 ja 73).

Kirjan kolme ensimmäistä jaksoa eivät jäsenny aihepiireittäin vaan rakentuvat toisin. Monet näiden jaksoiden rooli- ja sanaleikeistä olisi voinut sisällyttää osaksi aihepiirikokonaisuuksia. Ensimmäinen jakso on kokonaisuutena hajanaisin: sen sisällä on niin sanojen johtamista, toisiinsa sekaantuvia transitiiivisiä ja intransitiivisiä verbejä kuin synonyymiparejakin. Tämä on samantapainen lähestymistapa kuin Heikki Kangasniemen jonkin aikaa sitten ilmestyneessä *Suomen kielen sanastoharjoituksia* -kirjassa (2003). Sanoja analysoidaan ja järjestellään ryhmiä suhteessa kielen systeemiin, siis esimerkiksi vastakohtien, johtosuhteiden tai ortografisen asun perusteella. Tällainen kielensisäisiä assosiaatiomahdollisuuksia hyödyntävä sanastonoppiminen on todettu hyödylliseksi etenkin sanaston vakiinnuttamisen vaiheessa ja edistyneillä toisen kielen oppijoilla (Aalto 1994: 98–102). Sanaston kasvattamiseen — siis aivan uusien sanojen oppimiseen — se taas ei sovellu yhtä hyvin, sillä tarvittava perussanasto ja tukirakenteet puuttuvat oppijan mentaalisesta leksikosta. Vaatii jo erittäin hyvää suomen kielen taitoa, että opiskelija ylipäänsä tiedostaa ongelman esimerkiksi sanojen *kohti* ja *kohtaan* tai *myötä* ja *myöten* välillä ja siten hyötyy harjoituksesta (s. 24).

Sanastoa harjoitellaan kirjassa monipuolisten tehtävien avulla. Tekijät ovat hyödyntäneet perinteisiä täydennys-, yhdistämis-, sanasokkelo- ja monivalintatehtäviä, mutta myös liittäneet ennakkoluulottomasti sanaston harjoitteluun monipuolista puhumista, kirjoittamista ja tekstilajien hallintaa sekä esitelleet sanoja kekseliäisissä ja todentuntuisissa arkipäivän kielenkäyttökonteksteissa (esimerkiksi kasvonpiirteitä käsitellään meikkausohjeen avulla s. 104). Harjoittelussa edetään reseptiivisestä ym-

märtämisestä kohti produktiivista osamista: tekstinymmärrystehtävät ohjaavat opiskelijaa päättämään merkityksiä kontekstin avulla, ja aihepiirin sanalistoihin kehoitetaan etsimään omakieliset vastineet sanakirjasta ja jopa pitämään omaa sanakirjaa. Näin hyödynnetään myös opiskelijan äidinkielen tehokasta leksikkoo sanojen muistiin viemisen tukena (Masonen 2003: 95). Näitä tehtäviä seuraa harjoituksia, joissa yhdistellään tai käytetään edellä opittuja sanoja, luodaan ylä- ja alakäsitteitä ja muodostetaan sanapesueita, jolloin tavoitteena on sanavaraston muuttaminen vähitellen produktiiviseksi. Yksi kirjan ansioista onkin se, että harjoitukset sisältävät paljon oppijan omaa sanojen käyttöä ja että opiskelijalle tarjotaan monia eri polkuja sanaston opetteluun. Sanaston lisäksi kirja harjoittaa jonkin verran myös rakenteiden hallintaa. Esimerkiksi asumiskappaleessa etsitään käskyjä ja kieltoja taloyhtiön järjestyssäännöistä ja nesessiivirakenteet pyydetään muuttamaan imperatiiveiksi (s. 58). Kielioppitehtävät on integroitu aihepiireihin luontevasti: ne sopivat sanastoharjoitusten joukkoon.

Kirjan esipuheessa luonnostellaan lyhyesti kielimuodon valintaa: kirjan keskusteluissa käytetään yleensä arkista puhekieltä. Lyhyitä keskusteluja on käytetty tehtävien materiaalina runsaasti, ja tämä liittäkin sanaston tehokkaasti arkipäivän kielenkäyttölanteisiin. Puhutuksi tarkoitettujen kielen kirjoittaminen mallikeskustelumuotoon on kuitenkin aina kompromissi, ja vaarana on, että kielenoppija alkaa pitää esitettyjä dialogimalleja tyhjentävänä esityksenä kyseisen vuorovaikutustilanteen kielenkäytöstä. Dialogien lisäksi monissa kirjan teksteissä ja harjoituksissa esiintyy puhekielisyttä. Kielimuoto saattaa myös vaihdella puhe- ja kirjakielen välillä samankin tekstin sisällä, ja tällöin teksti on häiritsevän epäluontevaa luettavaa (s. 49):

▷

»No, muutimme tänne Kulosaaren mieheni kanssa pari kuukautta ennen lapsemme syntymää. Ennen sitä asuimme pienessä yksiosässä, jonka mieheni oli vuokrannut. [—] Mä oon kääntäjä ja työskentelen himassa, tai äh, kotona, mikä on aika hyvä, kun on pieni lapsi.» Kielimuotojen vaihtelu on harmi, sillä tekstit toimivat muutoin loistavasti sanaston kontekstualisoinnissa. Sanojen soveltuvuudesta erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ei myöskään anneta opiskelijalle tietoa, vaikka tehtäväosiossa pyydetään selittämään esimerkiksi sanat *työkkäri*, *häävi* ja *duuni* (s. 68). Kielimuodon nykyistä selkeämpi ja systemaattisempi esiintuonti palvelisi etenkin itsenäisesti opiskelevaa; tunneilla voidaan pohtia monin tavoin, miten kieli sopii tilanteeseen, mutta itseopiskelija etenee omien havaintojensa ja kirjan tietojen varassa.

Suomea jokaiseen päivään soveltuu kielikurssilla käytettäväksi tai sanaston itseopiskeluun. Kukin jakso alkaa kokonaisuuden esittelyllä, jossa kerrotaan, mitä uutta osiossa opitaan ja mitä harjoitellaan. Näin kielenoppija voi johdantotekstin lukemalla päättää, tekeekö hän harjoituksia vai ei. Itseopiskelijaa auttavat myös kirjan lopusta löytyvät ratkaisuehdotukset. Harjoituskirjan soveltumista tietyn tasoisille opiskelijoille tai tietyille kohderyhmälle ei esipuheessa spesifioida. Arviomme mukaan sopivimmaksi kohderyhmäksi voisi ajatella opiskelijoita, joiden kielitaito vastaa suurin piirtein eurooppalaisen viitekehysten B1-taitotasoa (ks. Eurooppalainen viitekehys 2003).

Harjoituskirjan käytännöllisintä antia ovat teemajaksot, joiden monipuoliset tehtävät ohjaavat tehokkaasti käyttämään opitua sanastoa. Toisen kirjoittajan omat S2-oppimiskokemukset näkyvät ilahduttavina oivalluksina esimerkiksi helposti sekaisin menevien sanojen harjoittelussa. Lisäksi tehtäviin valitut sanat kuvaavat hauskan

monipuolisesti suomalaisessa yhteiskunnassa käytettyjä sanoja *pätkätöistä bonuskortteihin* ja *kypärätemputtiin*: tekijät ovat kulkeneet ympäristössä korvat avoimna. Kirjassa on myös tehtäviä, joissa toisen kielen oppija pääsee leikkimään kielellä ja merkityksillä. Näistä etenkin edistyneet kielenoppijat varmasti nauttivat.

KOMMUNIKATIIVISESTI KIELTÄ OPPIMAAN

Opettajan ideareppu antaa jo nimensä perusteella vihjeitä käyttötarkoituksesta. Se ei ole kielenoppijalle hankittava harjoituskirja, vaan opettajalle tarkoitettu ideapaketti, joka sisältää monenlaisia valmiita kopiopohjia, kielipelejä ja -leikkejä kommunikatiiviseen oppimisympäristöön. Määrärahojen niukkuus on monelle S2-opettajalle arkipäivää, ja siksi on ilahduttavaa, että tämän kirjan harjoituksiin liittyviä kortteja ja pelilautoja on lupa monistaa oppijoille. Esipuheessa kirjan tehtävien sanotaan harjoittavan niin kieliopin tuntemusta kuin puhumisen, kuuntelemisen, kirjoittamisen ja lukemisen taitojakin.

S2-opetuksen tavoitteet ovat muuttuneet selvästi kommunikatiiviseen suuntaan (ks. esim. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004). Kommunikatiiviset tavoitteet ovat merkinneet kielenopetuksen kohteen määräytymistä sen perusteella, mihin tarkoitukseen kieltä käytetään. Kielellä voidaan ohjailta muita ihmisiä, esimerkiksi käskää, kysyä ja pyytää. Kommunikatiivinen opetus nojaa pitkälti niihin todellisiin elämäntilanteisiin, joissa kielenoppijan oletetaan joutuvan käyttämään kieltä. Millaisia elämäntilanteita *Opettajan ideareppuun* on koottu? Mukana on erilaisia asioimistilanteita (ostoksilla, ravintolassa, lääkärissä), vapaa-ajan tilanteita (treffeillä, kesämökillä, talviurheilulajeja harrastamassa, matkalla Suomessa) ja asumiseen liittyviä tilanteita.

Harjoitukset löytyvät kirjasta aakkosjärjestyksessä, mikä sinänsä on varsin toimiva ratkaisu, jos otsikot avautuvat lukijalle. Havainnollinen on esimerkiksi otsikko *Firman pikkujouluissa – Miten kuvailisit pomosi antamaa lahjaa?* (s. 24), kun taas otsikko *Miehemme Marsissa – Kuka kelpaa ihmiskunnan edustajaksi?* (s. 61) avautuu vasta harjoitukseen tutustumalla. Otsikoiden läpinäkymättömyyttä helpottaa osin kirjan lopun hakemisto, jossa hakusanoina ovat esimerkiksi jokin kieliopillinen rakenne (esimerkiksi passiivi ja konditionaali), sanasto, kielenkäyttötilanteet (esimerkiksi tutustuminen ja kuvailu) sekä kulttuuritietous. Hakemiston hyödyllisyyttä olisi parantanut hakutermien valikointi nykyistä kattavammin. Jos hakutermiksi nostetaan adjektiivien vertailu, lukija jää kaipaamaan hakutermiksi myös esimerkiksi lausetyyppejä, joilla ei ole omaa hakusanaa, vaikka harjoituksissa harjoitellaan muun muassa omistuslausetta.

Harjoitukset on jaksotettu kirjassa selkeästi aukeamille. Kunkin harjoituksen esittelyssä on myös paljon tietoa siitä, miten harjoitusta voi käyttää. Siitä käyvät ilmi taulukoituna esimerkiksi taso, jolle harjoitus parhaiten sopii, tarvittavien osallistujien määrä, arvioitu kesto ja muunnelmaehdotukset. Monissa harjoituksissa ohjataan myös vertaamaan suomen kielen ilmauksia oppijan omaan äidinkieleen ja annetaan vinkkejä siitä, miten tehtävää voisi pohjustaa. Harjoitusten ohjeistus onkin erittäin selkeää ja monipuolista: näiden tietojen varassa materiaalia on helppo ryhtyä käyttämään.

Kussakin harjoituksessa kielitaidon osa-alueita nivotaan yhteen monin tavoin. Useimmat harjoitukset sisältävät monenlaista kielenkäyttöä: niin puhumista kuin ymmärtämistä, lukemista, sanaston kartuttamista ja osin kirjoittamista — kirjan esipuhe siis pitää lupauksensa. Joissakin

harjoituksissa annetaan myös kyseisen kielenkäyttötilanteen ilmauksista muutamia esimerkkejä, kuten tehtävässä, jossa harjoitellaan lääkäriä käyntiä (s. 130). Etenkin alkeis- ja keskitasolle tarkoitetuissa harjoituksissa olisi voinut olla mukana tietoa myös joidenkin asioimistilanteiden kokonaisrakenteesta, sillä monilla asioimiskeskusteluilla on tilannetyypeittäin melko vakiintuneet ilmaisutavat. Kokonaisrakenteen haltuun ottaminen edistäisi myös kielellisten tuotosten sujuvuutta ja idiomaattisuutta.

Opettajan ideareppu voi nähdä häivähädyksen tutkivan oppimisen periaatteista (ks. Hakkarainen, Lonka ja Lipponen 2001): kirjan 37 harjoituskokonaisuudesta 23 on laadittu ongelmanratkaisutehtäviksi. Ongelmalähtöinen harjoittelu motivoi varmasti monia oppijoita: kielitaitoa rakennetaan ratkaisemalla yhdessä ongelmia sekä luomalla omia selityksiä. *Opettajan ideareppu* tarjoaa näin lukuisia raikkaita ja toiminnallisia harjoitustilanteita, joissa oppijan osa on aktiivinen ja joissa neuvotellaan merkityksistä ja harjoitellaan monipuolisesti kielenkäyttöä. Kirja heijastelee myös tuoreita oppimisen tutkimuksen suuntaviivoja (ks. esim. Tynjälä 2004): oppiminen nähdään sosiaalisena — ei yksilöllisenä — prosessina, johon oppija tarvitsee vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Osassa ongelmanratkaisutehtäviä on kuitenkin varsin monivaiheinen ja -mutkainen ohjeistus. Esimerkiksi selitystehtävässä (s. 137–139) tai tavaratalotehtävässä (s. 74–78) aineisto- ja tehtäväkorteissa on paljon informaatiota, ja lisäksi oppijan pitää ottaa tehtävän vaatima rooli. Monipolvisen harjoituskonstruktion haltuun ottaminen voi tuottaa oppijalle vaikeuksia, ja saattaa käydä niin, että itse ongelmanratkaisuun ei jää enää voimia valmistautumisvaiheiden jälkeen.

Kirja on tekijöiden mukaan tarkoitettu lähinnä aikuisopiskelijoille, mutta monet

▷

harjoituksista soveltuvat hyvin myös perusasteen S2-opetukseen. Esimerkiksi harjoitukset *Joulupukin pajassa* (s. 40–41) ja sadun palasten laittaminen oikeaan järjestykseen (s. 42–43) soveltuvat sellaisinaan lapsille ja nuorille, ja useat muutkin harjoitukset toimivat tehtävänantoja yksinkertaistamalla myös koulukontekstissa. Kaiken kaikkiaan kirja on monipuolisesti kielitaitoa kartuttava ideapankki, josta erilaisten ryhmien opettajat varmasti löytävät suosikkiharjoituksensa.

LUKEMISTO SUOMALAISEEN KOKEMUSMAILMAAN

Suomalaista kulttuuria ja historiaa käsittelevän tekstikokeelman ilmestyminen S2-markkinoille on iloinen yllätys. Kulttuurin tuntemus on maahanmuuttajille yksi tärkeimmistä keinoista tulla sinuiksi uuden asuinmaansa kanssa. *Suomen kielen tekstinymmärtämisharjoituksia* -kirja koostuu kahdestakymmenestä muutaman sivun mittaisesta tekstistä ja kuhunkin tekstiin liittyvästä tehtävästä. Monet teksteistä rakentuvat jonkun henkilön ympärille. Mukana ovat lyhyet elämäkerrat esimerkiksi Juhani Ahosta, Minna Canthista, Jean Sibeliuksesta, Dannystä, Hannes Kolehmaisesta, Spedestä ja Leninistä. Muutamissa teksteissä piirretään kuvaa myös ilmiöistä, esimerkiksi suomalaisten ufoihin liittyvistä kokemuksista, tai kuvataan suomalaiseen elämäntapaan kuuluvia seikkoja, esimerkiksi suomalaista saunakulttuuria. Tekstien aiheiden valinta toisaalta ihastuttaa ja toisaalta ihmetyttää. Ansiokasta on eri aihepiirien ennakkoluulon mukaan ottaminen: tekstit kertovat niin viihdetaitelijasta, Suomeen kaavaillusta kuninkaasta kuin torppareista. Ihastella voi myös tekstien sisältöä: ne esittelevät suomalaista kulttuurihistoriaa helppolukuisesti ja ilman opettavaista sävyä. Ihmetystä sen sijaan herättää

tekstien liittyminen pääosin menneeseen aikaan. Etenkin toisen kielen oppijalle, joka elää suomalaisen kulttuurin keskellä, olisivat kiintoisia myös nykykulttuurista tai -elämänmenosta kertovat tekstit. Ahon, Sibeliuksen ja Kolehmaisenn rinnalla olisi kiintoisaa lukea esimerkiksi Kari Hotakaisesta, Karita Mattilasta tai langattomasta verkosta kirkonkylissä. Myös tekstien järjestäytymättömyys aihepiireiksi tai toisiinsa liittyväksi kokoelmaksi häiritsee ajoittain. Toisaalta taas tekstit ovat satunnaisuudessaan mielenkiintoisia väläyksiä sellaisista kokemuksista ja tapahtumista, joille suomalainen mielenmaisema rakentuu.

Jokaista tekstiä kohti on 10–15 tekstinymmärtämistä kartoittavaa kysymystä. Kysymykset ovat joko monivalintakysymyksiä, oikein–väärin-vastauksen saavia kysymyksiä tai kysymyksiä, joihin vastataan omin sanoin. Lukutaidon määrittelyssä on viime aikoina korostettu lukijan aktiivista osuutta tekstin tulkinnessa. Lukija luo tekstile oman merkityksensä aikaisempien kokemustensa ja tietojensa, senhetkisten tarpeittensa ja pyrkimystensä sekä kielellisten taitojensa ja asenteidensa mukaan (ks. esimerkiksi Linnakylä 2000: 111–113). *Suomen kielen tekstinymmärtämisharjoituksia* -kirjassa lukijan tehtävänä on usein toistaminen. Useissa tekstinymmärtämistehtävissä kysytään jotain suoraan tekstin sivuilta poimittavaa yksityiskohtaa, kuten vuosilukua, lasten lukumäärää, ammattia, asuinpaikkaa tai harrastusta. Kirja ohjaa siis tarkkailemaan tekstin yksittäisiä ilmauksia eikä niinkään ymmärtämään tekstin sisältöä kokonaisuutena. Etenkin pidemmälle opinnoissaan ehtineet tarvitsisivat haastavampia kysymyksiä, joissa pitäisi yhdistää tietoja useista tekstin kohdista, päätellä tai arvioida jotain tekstin perusteella — siis tehtäviä, joita esiintyy esimerkiksi suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeessa. Kiintoisia olisivat myös tehtävät, joissa lukijaa pyydetäisiin

vertaamaan suomalaisesta kulttuurista ker-
tovan tekstin tietoja oppijan oman lähtö-
kulttuurin piirteisiin. Tehtäviä on lisäksi
niukasti: vain yksi harjoituskokonaisuus
tekstiä kohti. Tekstit tarjoaisivat kuitenkin
monenlaista materiaalia esimerkiksi kes-
kustelu-, kirjoitus- ja sanastotehtäviin. Jos
kirjassa olisi vinkkejä tekstien jatkokäsit-
telyyn, tekstinymmärtäminen kytkeytyisi
mielekkääksi osaksi kielenoppimisproses-
sia. Valitettavasti tämä kielen osa-alueiden
integrointi jää kirjaa käyttävän opettajan
huoleksi.

Kirjan ehdotetaan soveltuvan jatko-
tason S2-kurssilaisille tai äidinkielisille
suomenpuhujille tekstinymmärrystaitojen
harjoitteluun. Kirjan esipuheessa tekijä sa-
noo tekstien jakautuvan vaikeustasoltaan
kahteen osaan. Vaativuustason kriteerinä
hän pitää lauseenvastikkeiden esiintymis-
tä: tehtävissä 1–10 ei ole käytetty *kun-* ja
että-lauseen korvaavia rakenteita. Lisäksi
tekstit 11–20 ovat tekijän mukaan sekä kie-
liopillisesti että sanastollisesti jonkin verran
vaativampia kuin alkuosan tekstit. Lukijan
on vaikea hahmottaa tekstien vaikeustason
eroa: sekä alku- että loppuosan teksteissä on
paljon määritteitä, vaihtelevia virkeraken-
teita ja monenlaisia upotuksia, ja useimpiin
teksteihin sisältyy harvinaisia sanoja, kuten
pirtukuningas (teksti 5) ja *mäkilinko* (teksti
4). Vaativuustason muuttuminen ei myös-
kään näy tehtävissä: loppupuolen teksteistä
kysytään edelleen pääosin tekstistä suoraan
poimittavia yksityiskohtia, kuten lukuja, ni-
miä tai yksittäisen tapahtuman selityksiä.

*Suomen kielen tekstinymmärtämishar-
joituksia* -kirjan tekstit ovat tekijän itse
kirjoittamia. Lähteinään hän on käyttänyt
monipuolisesti elämäkertoja, historian tietoi-
teoksia, lehtileikkeitä ja Internet-sivuja.
Koska kaikki tekstit ovat yhden kirjoittajan,
ne muodostavat tyyliltään koherentin koko-
naisuuden. Painopiste on lukukokemukses-
sa, ei esimerkiksi eri tekstilajien hallinnas-

sa. Voidaan kuitenkin kysyä, onko ylipään-
sä tarpeen häivyttää autenttisten tekstien
tekstilajit ja kielenpiirteet. Autenttisuudesta
luopuminen hävittää samalla paljon sel-
laista kulttuurista tietoa, jota toisen kielen
oppija tarvitsisi suomalaisen yhteiskunnan
tekstiviidakossa selviämiseen.

Kaiken kaikkiaan kirja tarjoaa toisen
tai vieraan kielen oppijoille kaivattua lu-
kumateriaalia suomalaisesta kulttuurista
etenkin suomen kielen opetuspiirteisiin ul-
komailla. Se myös antaa opettajalle oivan
mahdollisuuden suunnitella tekstien varaan
monenlaisia lisätehtäviä. ■

SANNI HEINZMANN

Sähköposti: sanni.heinzmann@helsinki.fi

KIRSTI LEHTINEN

Sähköposti: kirsti.i.lehtinen@helsinki.fi

LÄHTEET

- AALTO, EIIJA 1994: Alussa on sana — syste-
maattisuutta sanaston opettamiseen.
– Minna Suni & Eija Aalto (toim.),
*Suuntaa suomenopetukseen — tuntu-
maa tutkimukseen* s. 93–117. Korkea-
koulujen kielikeskuksen selosteita 4.
Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Eurooppalainen viitekehys 2003 = *Eu-
rooppalainen viitekehys: kielten op-
pimisen, opettamisen ja arvioinnin
yhteinen eurooppalainen viitekehys*.
Euroopan neuvosto. Helsinki: WSOY
2003.
- HAKKARAINEN, KAI – LONKA, KIRSTI – LIPPO-
NEN, LASSE 2001: *Tutkiva oppiminen*.
*Älykkään toiminnan rajat ja niiden
ylittäminen*. 1.–4. painos. Helsinki:
WSOY.
- KANGASNIEMI, HEIKKI 2003: *Suomen kielen
sanastoharjoituksia*. Helsinki: Tam-
mi.
- LINNAKYLÄ, PIRJO 2000: *Lukutaito tiedon
ja oppimisen yhteiskunnassa*. – Kari

▷

Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi & yhteisö* s. 107–132. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston soveltavan kielentutkimuksen keskus.

MASONEN, VIRPI 2003: Sanasto, opettaja ja kielenoppija. – Marjo Mela & Pirjo Mikkonen (toim.), *Suomi kakkonen. Opas opettajille* s. 93–105. Tietolipas

198. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Helsinki: Opetushallitus.

TYNJÄLÄ, PÄIVI 2004: *Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita*. Helsinki: Tammi.